

BEKÖSZÖNTŐ

Az idei év a budapestiek számára duplán jubileumi év. Idén március 15-én volt 150 éve, hogy Pest-Budán győzött a 48-as forradalom, és idén 125 esztendeje egyesült Pest, Buda és Óbuda.

A két évforduló között szoros történelmi kapcsolat is van. A 48-as forradalom belülgymisztere, Szemere Bertalan bocsátott ki először rendeletet Buda, Pest és Óbuda egyesítéséről. A rendelet végrehajtására akkor nem volt már idő. A forradalmi polgárok és utódaik végül negyedszázaddal később valósíthatták meg ezt az álmukat.

A Budapesti Történelmi Múzeum jubileumi kiállítása nem véletlenül kapta az *Egy nagyváros születése* címet. Ez a kiállítás a városegysítést közvetlenül megelőző és az azt követő mintegy két évtizedet mutatja be.

Ez a korszak a kiegyezéssel kezdődött. Ettől a történelmi pillanattól vált megvalósítható lehetőséggé a három – több területen már együttműködő – város törvényi egyesítése. A korszak záróévének pedig a rendezők 1885-öt tekintik. Ebben az évben rendezték meg ugyanis Budapesten az I. Országos Általános ipari kiállítást. A magyar főváros ezzel az első látványos rendezvényével bizonyította, hogy európai értelemben modern ipar- és kultúrvárossá vált.

L.5. Feszty Árpád: Lánchíd, 1884

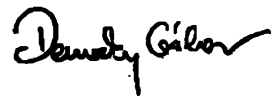
Ebben az időszakban alakult meg – londoni mintára – a Fővárosi Közmunkák Tanácsa, amelynek élén a reform-országgyűlési ifjúként indult Podmaniczky Frigyes, „a legnagyobb budapesti” állt. Az ő vezetésével ebben a két évtizedben indult meg a város két meghatározó főútvonalának, a Nagykörútnak és a Sugárútnak a kiépítése. Városi népiskolák egész sora jött létre, ekkor épült meg a Múcsarnok. Ekkortájt indult meg Aquincum feltárása. Számos bank és takarékpénztár létesült. 1881-ben megnyílt az első pesti telefonközpont.

Ebben a két évtizedben teremtették meg tehát elődeink az alapjait annak a dinamikus fejlődésnek, ami a századfordulós Budapestet vezető európai metropolisszá emelte. Ekkor született meg a világvárosi Budapest.

Az itt bemutatott korszak és az 1990-es évek Budapestje között történelmi párhuzam vonható. Most is egy politikailag győztes, katonailag bukott forradalmat követő, a szabad, polgári fejlődést lehetővé tevő kiegyezéssel kezdődött a folyamat. Most is egy világkonjunktúrához kapcsolódó gazdasági fellendülés és kapitalizálódás zajlik Magyarországon. Most is egy tágabb, európai nemzetközösség szerves tagja vagyunk. A magyar főváros életében most is a 125 év előttihez hasonló változások történnek.

A mai Budapest vezetőinek és polgárainak is egy olyan munkát kell elvégezniük, amely egy-két évtized múlva – az Európai Unió-tag, gazdagodó Magyarország tagjaként – Budapest 100 évvel ezelőttihez hasonló, új virágkorát alapozza meg. A Budapesti Történelmi Múzeum kiállítása minden fővárosi és magyar polgár, valamint külföldi látogató számára tanulságos, nagy élményt jelent.

Elhangzott 1998. március 29-én, a kiállítás megnyitóján.

Budapest főpolgármestere

NÉHÁNY SZÓ BUDAPEST EGYESÍTÉSÉRŐL

Egy nagyváros születése. Ezt a címet választotta a Budapesti Történeti Múzeum a megszülető egységes fővárost bemutató kiállításának. Amit itt önök láthatnak, egy rég elfeledettnek hitt kor-szak mindennapjait idézi. Mindazt, ami a látványos építkezések, fejlesztések, beruházások mellett egy igazi nagyváros értékét jelenti.

Pest, Buda és Óbuda a természetes fejlődés eredményeképpen szinte összenőtt, amit a hivatalos város egyesítés szentesített. Polgárai ettől fogva budapestiek lettek, és kezdett kialakulni igazi nagyvárosi tudatuk. Erre a városra egyformán büszkék lehettek idősek és fiatalok, munkások és úri dámák, ficsúrok és cseléd lányok, gyártulajdonosok és kofák, zsidók és Pál utcai fiúk, magyarok, németek, szerbek, zsidók, örmények.

Mindannyian hozták magukkal szokásaikat, kultúrájukat, nyelvüket, ebből kialakult a színes kavalkád sajátos nyelvével, dalaival, vicceivel, amit egyszerűen csak „pesti”-nek szoktak nevezni.

Budapest nem csupán az ország rendkívüli ütemben fejlesztett fővárosa, ipari és kereskedelmi központja, közlekedési csomópontja lett. A város arculata, utcái, palotái és hídjai Európa egyik legszebb fővárosává tették. Építészei, festői és szobrászai, színházai, operaháza, kabaréi és mozgóképszínházai, múzeumai és koncertjei a leggazdagabb kultúrájú városok sorába emelték.

Az egyesítés 125. évfordulóját ünneplő Budapest leginkább arra lehet büszke, hogy ezt a kulturális kincset megőrizte és tovább gyarapította. Az évfordulót többek között a Budapesti Történeti Múzeum fedett barokk csarnokának átadásával, a Thália Színház, a Tivoli Színház kialakításával, az új Kortárs Művészetek Házának, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár új Zenepalotájának felavatásával, a Moulin Rouge újjászületésével ünnepeljük.

Gazdagabb lett a város a történetét és jelenét bemutató közel félszáz új könyvvel, a színműpályázatra írt drámákkal, az egyesítést köszöntő új zeneművekkel.

A 21. század küszöbét átlépő Budapest most is büszke lehet kultúrájára. Lakói, polgárai büszkék lehetnek városukra.

Pestinek lenni jó!

főpolgármesterhelyettes